

OBSAH

Hlava první

MEZI REFORMOU A REVOLUCÍ

I. POČÁTKY EVROPSKÉ PENTARCHIE A VZNIK USA

- I/1 Britsko-francouzský zápas o světové prvenství 9
- I/2 Sedmiletá válka v Evropě. 10
- I/3 Zahraniční politika císaře Josefa II. a carevny Kateřiny II. 13
- I/4 Boj britských kolonií v Severní Americe za nezávislost
a vyhlášení Spojených států amerických 16

II. OSVÍCENSTVÍ

- II/1 Hlavní trendy filosofického a náboženského myšlení epochy 19
- II/2 Osvícenství a počátky německé klasické filosofie 24
- II/3 Vliv osvícenských idejí na duchovní život českých zemí 27
- II/4 Osvícenství a rozmach přírodních věd 32
- II/5 Počátky svobodného zednářství a organizace vědeckého života 36

III. OSVÍCENSKÝ ABSOLUTISMUS

- III/1 Osvícenské pojetí státu 39
- III/2 Obecné souvislosti osvícenské „duchovní revoluce“ 43
- III/3 Počátky industrializace 47
- III/4 Osvícenský absolutismus v evropské praxi 52
- III/5 Josefinismus 55
- III/6 Administrativní reformy a agrární politika Marie Terezie a Josefa II.
v českých zemích 58

IV. FRANCOUZSKÁ REVOLUCE A NAPOLEONSKÉ VÁLKY

- IV/1 Soumrak „starého řádu“ 62
- IV/2 Francouzská revoluce 66
- IV/3 Vzestup a pád Napoleona Bonaparte 71
- IV/4 Zánik Svaté říše římské a vyhlášení rakouského císařství 76
- IV/5 Francouzská revoluce, napoleonské války a české země 80

V. EVROPSKÁ KULTURA OD POLOVINY 18. STOLETÍ DO KONCE NAPOLEONSKÉ EPOCHY

V/1 Umění a kultura rokoka a raného klasicismu	85
V/2 Nástup klasicismu	91
V/3 Umělecká kultura empíru	98
V/4 Rokoko a počátky klasicismu v českých zemích	101
V/5 Evropská literatura a drama v druhé polovině 18. století	108
V/6 Evropská hudba v období klasicismu	114
V/7 Literatura a divadlo v českých zemích druhé poloviny 18. století	116
V/8 Hudba v českých zemích druhé poloviny 18. století	118

Hlava druhá

NÁSTUP OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

I. KONEC SVĚTA „MALÝCH STRUKTUR“

I/1 Industrializace Evropy a revoluce v dopravě	123
I/2 Počátky industrializace českých zemí	126

II. EVROPA PO VÍDEŇSKÉM KONGRESU

II/1 Evropská pentarchie v první polovině 19. století	132
II/2 Konzervativismus, liberalismus, socialismus	135
II/3 Kořeny moderního nacionalismu	142

III. POLITICKÉ SOUVISLOSTI VZNIKU NOVODOBÉHO ČESKÉHO NÁRODA

III/1 Františkovsko-metternichovský systém (1815–1848)	145
III/2 Utváření novodobého českého národa v první polovině 19. století	152

IV. DRUHÁ KRIZE EVROPSKÉ PENTARCHIE V POLOVINĚ 19. STOLETÍ

IV/1 Revoluční rok 1848	162
IV/2 Krize habsburské monarchie a nástup neoabsolutismu	164
IV/3 České země v době „jara národů“	168

V. VÝTVARNÁ KULTURA PRVNÍ POLOVINY 19. STOLETÍ

V/1 Klasicismus v českých zemích	174
V/2 Romantismus ve výtvarném umění	182
V/3 Výtvarná kultura v českých zemích	189
V/4 Biedermeier: měšťanstvo se hlásí o slovo	194

Hlava třetí

DUCHOVNÍ ROZMĚR EUROATLANTICKÉ CIVILIZACE V 19. STOLETÍ

I. EVROPSKÉ MYŠLENÍ VE SVĚTOVÉM KONTEXTU

I/1 Evropská filosofie 19. století	197
I/2 Rozvoj přírodních věd a techniky	203
I/3 Pokrok vědy v českých zemích 19. století	207
I/4 Vědecký pokrok a křesťanské církve	211
I/5 Darwinova teorie a zrod novodobého rasismu	214

II. EVROPSKÝ ROMANTISMUS V LITERATUŘE A HUDBĚ	
II/1 Evropská literární a dramatická tvorba v 19. století.	218
II/2 Písemnictví 19. století v českých zemích.	231
II/3 Evropská hudba v 19. století.	242
II/4 Hudba 19. století v českých zemích	248

Hlava čtvrtá

CIVILIZACE VOLNÉ SOUTĚŽE

I. NOVÉ VELMOCI NA EVROPSKÉ A SVĚTOVÉ SCÉNĚ	
I/1 Antagonismus mezi Jihem a Severem a občanská válka v USA	253
I/2 Krymská válka (1853–1856) a vyhlášení italského království	256
I/3 První sjednocení Německa.	257
II. POLITICKÝ VÝVOJ ČESKÝCH ZEMÍ PO OBNOVĚ KONSTITUČNÍ MONARCHIE	262
III. TECHNICKO-VĚDECKÁ REVOLUCE A JEJÍ BEZPROSTŘEDNÍ DŮSLEDKY	
III/1 Moderní technologie a ekonomika	266
III/2 Ekonomický vývoj českých zemí v epoše konstituční monarchie	272
III/3 Obecné trendy demografického a sociálního vývoje.	274
IV. VÝTVARNÁ KULTURA DRUHÉ POLOVINY 19. STOLETÍ	
IV/1 Vyznění romantismu v českých zemích.	277
IV/2 Evropa hledá tvář své architektury	280
IV/3 Velká hodina realismu.	285
IV/4 Impresionismus a nové myšlenkové proudy v umění	287
IV/5 Zápas o moderní českou výtvarnou kulturu a generace Národního divadla	290
IV/6 Alternativní proudy evropské výtvarné kultury	296
V. SVĚTOVÝ ROZMĚR EUROATLANTICKÉ CIVILIZACE A CESTA K „VELKÉ VÁLCE“	
V/1 Od koncertu velmocí ke znepráteným koalicím	300
V/2 „Úděl bílého muže“	305
V/3 Mimeoevropské mocnosti.	312
V/4 Ohniska napětí ve světě	317
VI. SPOLEČNOST ČESKÝCH ZEMÍ V LETECH 1871–1914	
VI/1 Hlavní politicko-myšlenkové směry	322
VI/2 Od pasivní politiky k politice aktivní.	327
VI/3 Nástup politického pluralismu.	331
VI/4 Vyhrocení sociální a národnostní otázky v předvečer první světové války	335
VII. ROZKVĚT VÝTVARNÉ KULTURY PŘED PRVNÍ SVĚTOVOU VÁLKOU	
VII/1 Nový dekorativismus, secesní revoluce	339
VII/2 Evropská výtvarná kultura posledních předválečných let.	343
VII/3 České výtvarné umění na prahu velkého zlomu	348

VIII. PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA (1914–1918)

VIII/1 Sarajevský atentát a krize mezinárodních vztahů v letech 1814–1915 . . .	352
VIII/2 Ve slepé uličce zákopové války	360
VIII/3 Politická situace a válečné akce roku 1917	365
VIII/4 Poslední naděje a konečná kapitulace států Čtyřspolku	369
VIII/5 Světový konflikt a české země	372
VIII/6 Velmoci, národnostní otázka a počátky českého odboje.	377
VIII/7 Na cestě k vyhlášení československé samostatnosti	382
REJSTŘÍK JMENNÝ	387
REJSTŘÍK MÍSTNÍ (výběrový)	400
POZNÁMKA K OBRAZOVÉMU DOPROVODU	407